

BANGLADEŞ BİLGİ NOTU

HAZİRAN 2022

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

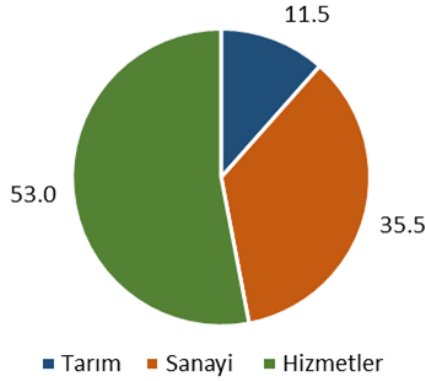
GÖSTERGE	DEĞER	2020	2021	2022* (Tahmin)
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	323,1	357,1	396,5
Büyüme	%	3,5	5,0	6,4
Nüfus	Milyon Kişi	164,7	166,3	167,9
Kişi Başı Gelir	USD	1.961,6	2.147,3	2.362,0
Enflasyon	%	6,0	5,6	6,4
İşsizlik Oranı	%	-	-	-
Cari Denge / GSYH	%	-1,7	-1,3	-3,2
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-5,6	-4,2	-6,1
İhracat	Milyar USD	33,7	38,8	-
İthalat	Milyar USD	48,7	54,4	-

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Nisan 2022, Trademap, Bangladeş Merkez Bankası

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Bangladeş İstatistik Ofisi, 2021

Babür İmparatorluğu yıkıldıktan sonra Hint-İngiliz kolonisi haline gelen Bengal bölgesi İngilizlerin hakimiyetinin azalmasıyla batı Bengal'in Hindistan'a, doğu Bengal'in ise Pakistan'a katılmasıyla ikiye ayrılmıştır. Doğu Bengal, Pakistan'a bağlı bir eyalet iken iki ülke arasındaki coğrafi uzaklık, Bengali'nin resmi dil olarak kabul edilmemesinin de etkisiyle 1971 yılında Pakistan'dan ayrılmıştır. Bağımsızlığından itibaren politik istikrarın sağlanamadığı ülke yıllarca cunta rejimleri altında yönetilmiştir.

Bangladeş dünyada nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu ülkelerden birisidir. Bangladeş, 1971 yılında dünyanın en fakir ülkelerinden birisi iken 2015 yılında alt-orta gelirli ülke statüsüne yükselmiştir. 1991 yılında açlık sınırının altında yaşayanların oranı %43,5 iken 2016 yılında bu oran %14,3'e kadar gerilemiştir.

Tarım sektörünün milli gelir içindeki payı %11,5 seviyesindedir. 2003 yılında istihdamın yaklaşık %60'ını tarım oluştururken 2017 yılında bu oran %40'ların altına gerilemiştir. Buna karşın, özellikle kırsal kesimlerde yaşayan halk için sektör temel gelir kaynağı olup mason yağmurlarının yetersizliği nedeniyle tarımda verimlilik sağlanamadığı durumlar ekonomik büyümeyi doğrudan olumsuz etkileyebilmektedir. Pirinç, patates, mısır ve şeker pancarı ülkede üretilen başlıca tarımsal ürünlerdir. Bunların yanı sıra jüt (Bir tür iplik) ve çay ihracatları hane halkı gelirleri için önem taşımaktadır.

Pakistan rejimi altında jütün imalatına önem verilirken Bangladeş bağımsızlığını kazandıktan sonra da işlenmiş jüt önemli geçim kaynağı olmaya devam etmiştir. 2000'li yıllarda tekstil sektörü, jüt üretiminin önüne geçmiş, imalat sanayinin milli gelirdeki payı %20 seviyesine kadar yükselmiştir. Tekstilin yanı sıra ülkede gübre, şeker, cam ve alüminyum fabrikaları bulunmaktadır. Çıkarılan doğalgaz gübre üretimi için kullanılmaktadır.

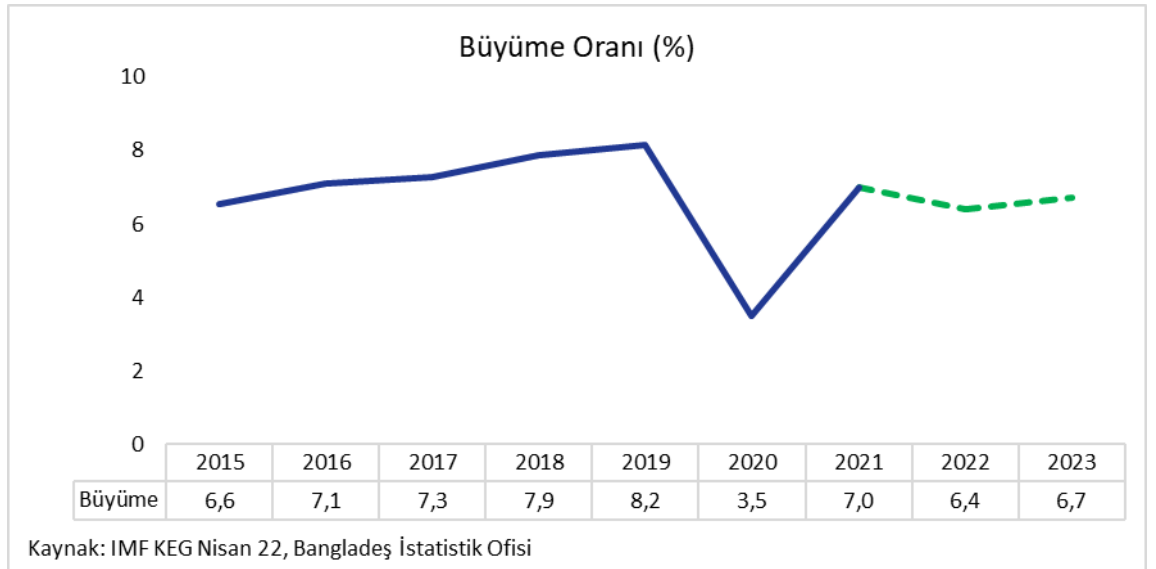
BÜYÜME:

2010 ile 2019 yılları arasında yılda ortalama %6,8 büyüyen Bangladeş ekonomisi 2020 yılında %3,5 büyümüştür. Ekonominin sürükleyicisi olan imalat sanayi 2018 ve 2019 yıllarında sırasıyla %10,5 ve %12,3 büyürken 2020 yılında bu oran %1,7 seviyesine kadar gerilemiştir. İnşaat faaliyetlerinin salgına rağmen hız kesmemesi ile sektör bir önceki yıla göre %9,1 büyürken madencilik sektörü ise azalan emtia fiyatlarının ve salgından korunma amaçlı kapanmaların da etkisiyle %4,5 daralmıştır.

Mason yağmurlarının tarımsal verimliliği düşürdüğü ve çoğu zaman sel felaketlerinin görüldüğü Bangladeş'te 2019 yılında tarım sektöründe büyüme oranı %3,3 iken 2020 yılında %3,4 seviyesine çıkmıştır. Hizmet sektörü ise 2019 yılında %6,9'luk büyüme oranını yakalarken 2020 yılında bu oran %3,9'a gerilemiş, salgının sert etkilediği konaklama ve ulaştırma sektörlerinde ise büyüme oranları %1,7 seviyesine düşmüştür.

Nisan 2022'de açıklanan IMF verilerine göre, Bangladeş'in %5 büyüdüğü öngörülürken Mayıs 2022'de açıklanan öncü veriler büyümenin %7 seviyesinde olduğunu göstermiştir. İmalat sanayi sektörü bir önceki yıla göre %11,6 ile salgın öncesi büyüme oranlarını yakalarken hizmet sektöründe büyüme %5,7 ile 2019 seviyelerinin altında seyretmiştir. Bangladeş'te havayolu taşımacılığı sektörü bir önceki yıla göre %2 daralırken ulaştırma sektörü %4 büyümüştür. Madencilik sektörü ise emtia fiyatlarının yükselişe geçmesiyle %6,5 genişlemiştir.

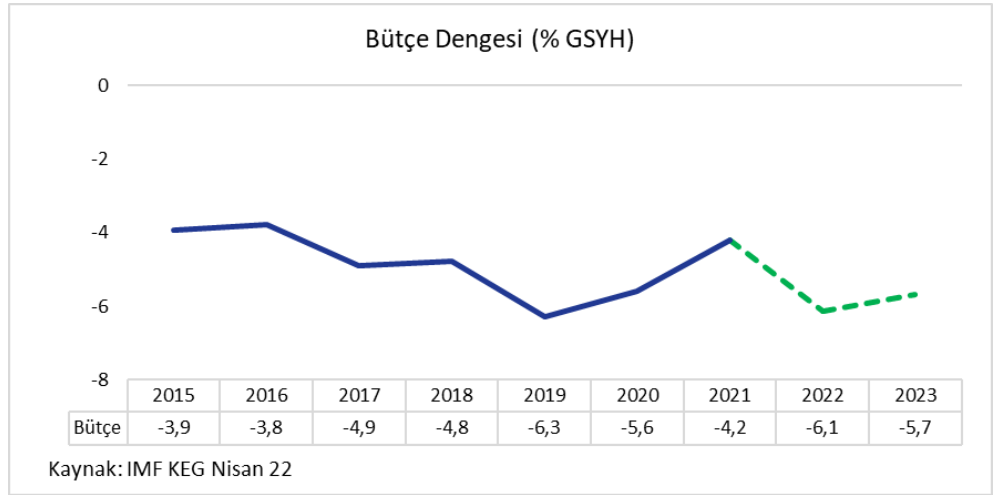
IMF Bangladeş'in önümüzdeki dönemde %6-7 bandında büyüyeceğini öngörmektedir. Bangladeş nüfus yoğunluğu ve her yıl işgücüne katılan 2 milyonun üzerindeki gence istihdam yaratma sıkıntısı çekerken her yıl Hindistan'a göç eden Bengalliler iki ülke arasında sorun teşkil etmektedir.

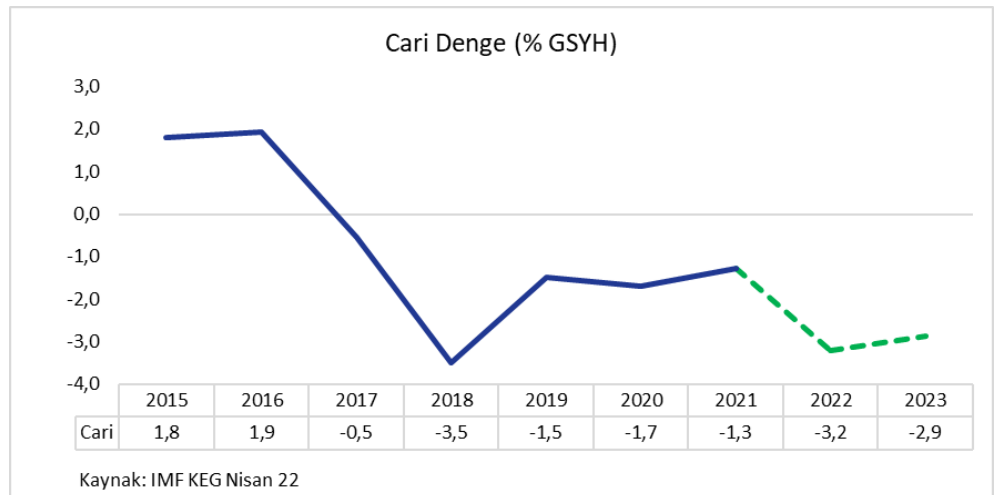
2. BÜTÇE DENGESİ

Milli gelirin %10'u seviyesinde bütçe gelirleri ile Bangladeş'te vergi tabanı yeterince gelişmemiştir. Bütçe açığı 2015 yılında milli gelire oranla %3,9 seviyesindeyken 2019 yılında bu oran %6,3 seviyesine yükselmiş, 2020 yılında ise %5,6'ya gerilemiştir. . Bütçe harcamalarının dörtte biri faiz ödemeleri olup kamu hizmetlerinin payı ise %19 seviyesindedir. 2021 yılında bütçe gelirlerinin yıllık bazda %23, bütçe giderlerinin ise %8 artması bütçe açığını %4,2 seviyesine kadar geriletmiştir. Kamu borcu 2019 yılında milli gelire oranla %36,5 iken 2021 yılında %41,4 seviyesine yükselmiştir.

3. CARİ DENGESİ

2016 yılında dış ticaret açığına rağmen cari fazla veren Bangladeş'te artan dış ticaret açığı ile milli gelire oranla cari açık 2017 yılında %0,5 seviyesindeyken 2018 yılında %3,5'e kadar yükselmiş takip eden dönemde %2'nin altında kalmıştır. Yurtdışında yaşayan Bangladeşlilerin ülkelerin yolladıkları transferler cari açığı azaltmaktadır. 2020 mali yılında ülkeye gelen transferler 18,2 milyar USD seviyesindeyken 2021 mali yılında 24,8 milyar USD seviyesine yükselmiştir.

4. SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri:

Bangladeş, hızlı ekonomik büyüme için elverişli olan geniş ve genç bir nüfusa sahiptir. Özel tüketim harcamaları GSYH'nin %68'i kadardır. Bangladeş'in Çin ve Hindistan gibi büyüyen ülkelere yakınlığı sürdürülebilir ticaret ve yatırım akışlarını alması için ülkeyi olumlu anlamda etkilemektedir.

Zayıf Yönleri:

Düşük okur yazarlığı ve az gelişmiş altyapısı ile Bangladeş çok fakir bir ülke olmaya devam etmektedir. Bangladeş'in petrol ithalatına bağımlılığı yüksek dış ticaret açığı ve yüksek enflasyona neden olmaktadır.

Fırsatlar:

Bangladeş, yatırımcıların radarında bir sınır pazarı olarak göze çarpıyor. Goldman Sachs ülkeyi "Sonraki 11" (G7 ile rekabet edebilecek 11 ülke) geliştirmekte olan ülke listesine seçti. Bangladeş'in Hindistan'a gelen yatırımlardan olumlu etkileneceği öngörülüyor, ek olarak yerli gemi inşa endüstrisi önümüzdeki dönemde büyümeyi sürükleyebilir. Hükümetin altyapı hamlesi, lojistik ortamı iyileştirerek büyüme için fırsatlar yaratabilir.

Tehditler:

Küresel iklim değişikliğinin bir sonucu olarak doğal afetlerin sık sık gerçekleşmesi ekonomiyi olumsuz etkileyebilir. Artan nüfus yoğunluğu sınırlı toprakları olan Bangladeş üzerinde dayanılmaz bir yük oluşturabilir.

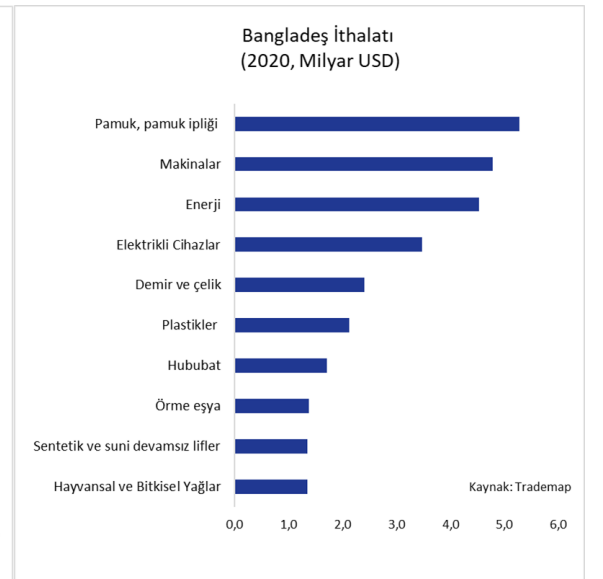
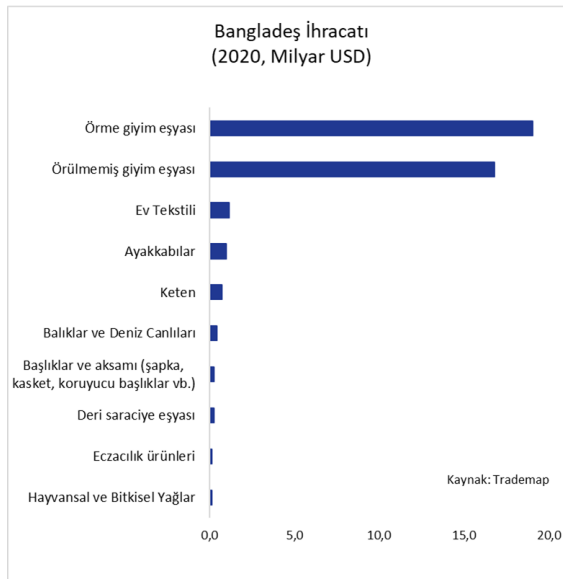
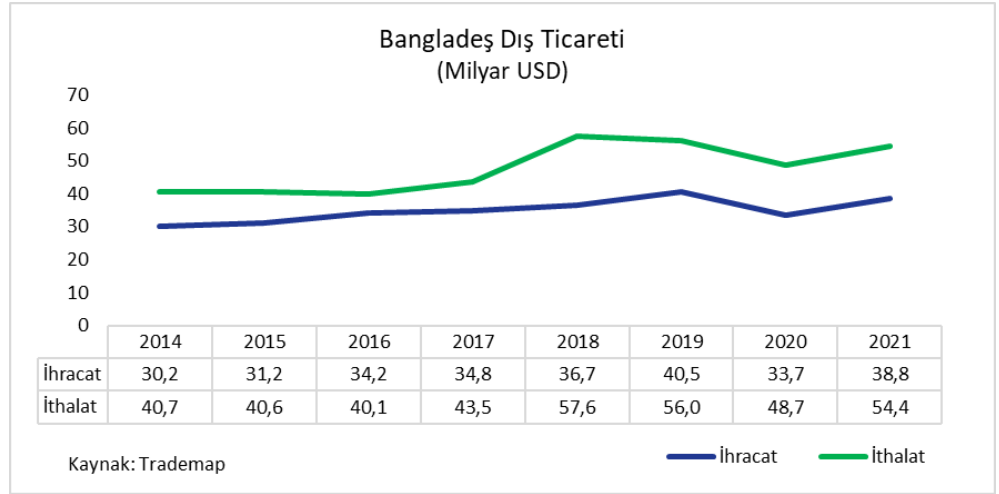

5. DIŞ TİCARET

Bangladeş dış ticareti genellikle açık vermektedir. 2016 yılında 6 milyar USD seviyesinde olan dış ticaret açığı 2018 yılında 21 milyar USD seviyesine çıkmış, 2019 ve 2020 yıllarında ise 15-16 milyar USD seviyesine gerilemiştir. Salgının çıkmasıyla Bangladeş ihracatı 2020 yılında bir önceki yıla göre %17 azalırken ithalatı aynı dönemde %13 gerilemiştir.

2021 yılında Bangladeş ihracatının bir önceki yıla göre %15, ithalatı %12 artmasıyla dış ticaret açığı 15,6 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir.

2021 yılı verilerine göre, hazır giyim ihracatı Bangladeş ihracatının %83,4'ünü oluştururken işlenmiş ve işlenmemiş jüt ihracatının payı ise %3,6'dır. İthalatının yaklaşık beşte birini tekstil ve tekstil ürünleri oluştururken mineral ürünleri (enerji) ithalatının payı ise %15 seviyesinde gerçekleşmiştir.

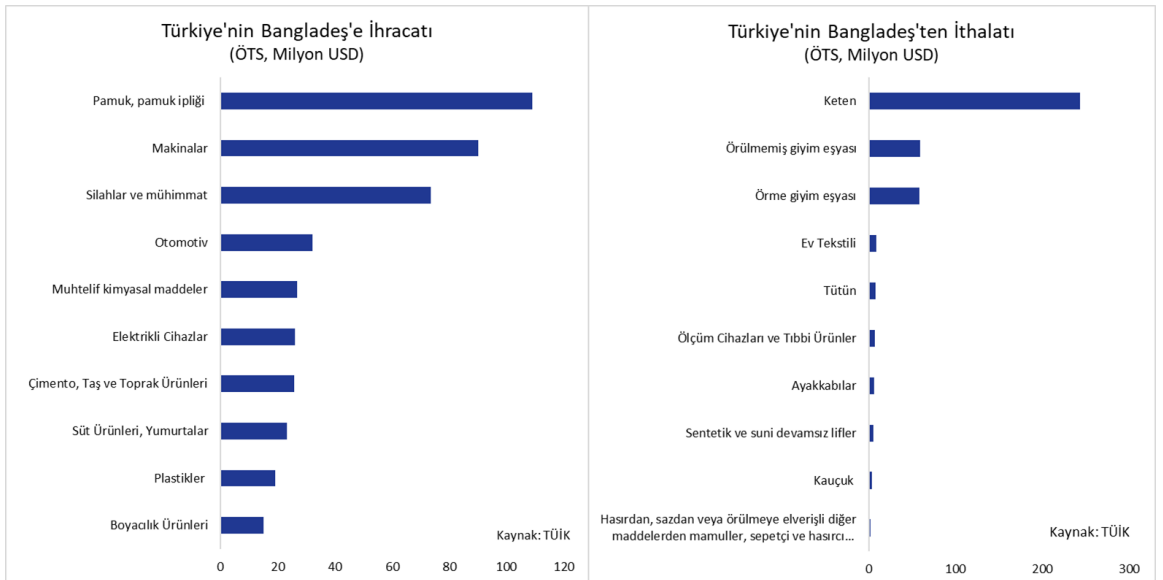
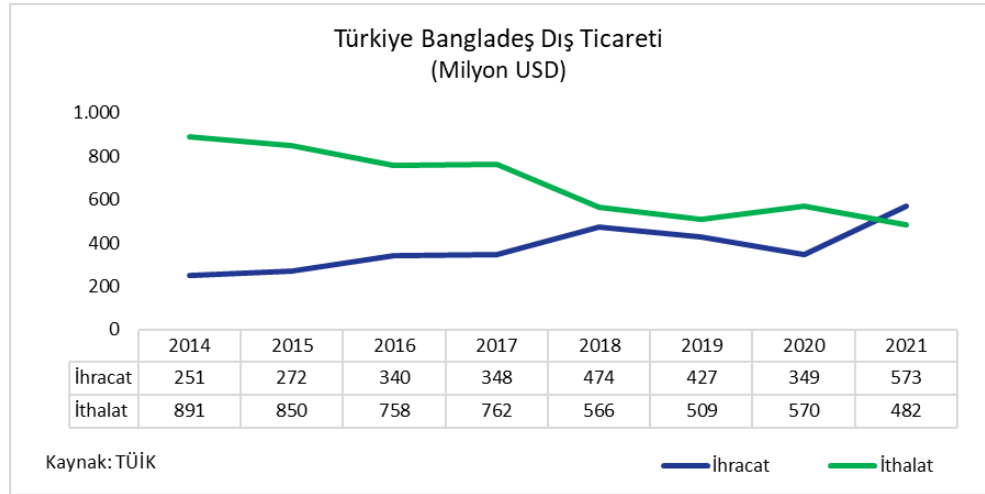

5. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

Türkiye Bangladeş ile dış ticaretinde genellikle açık vermektedir. 2014 yılında 640 milyon USD civarında olan dış ticaret açığı 2018 ve 2019 yıllarında 100 milyon USD'nin altına inmiştir. 2020 yılında Türkiye'nin Bangladeş'e ihracatı bir önceki yıla göre %18 azalmış, ithalat %12 artmıştır. Böylelikle, 2019 yılında 81 milyon USD olan dış ticaret açığı 2020 yılında 221 milyon USD olmuştur.

2021 yılında Türkiye'nin Bangladeş'e ihracatı bir önceki yıla göre %64 artarak 573 milyon USD olurken Türkiye'nin Bangladeş'ten ithalatı ise aynı dönemde %15 azalarak 482 milyon USD olmuştur. 2021 yıl sonu itibarıyla Türkiye Bangladeş ile ticaretinde net ihracatçı olurken pamuk, pamuk ipliği ve makinalar sektörleri Türkiye'nin ihracatının %36'sını oluşturmuştur. Öte yandan, Türkiye Bangladeş'ten ithalatının %60'ını keten sektöründen gerçekleştirmektedir.

Türkiye'nin Bangladeş'e ihracatında makinalar, pamuk, pamuk ipliği sektörleri; Bangladeş'ten ithalatında ise keten, örülmemiş ve örme giyim eşyaları öne çıkmaktadır.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr